

Elevprofiler på SOSU H

Fra elever til dygtige fagprofessionelle

Rapporten er udarbejdet af SOSU H's FL-enhed 2025
Projektleder, Anita Arslan | aar@sosuh.dk / tlf.: 2510 3634

Indhold

1. Indledning	3
2. Baggrund.....	3
3. Formål.....	3
4. Metode og evalueringsdesign.....	4
5. Teoretisk grundlag.....	8
6. Udvikling af elevprofiler	9
7. Analyse / elevprofiler	9
7.1 Louise	9
7.2 Melissa	11
7.3 Mads.....	13
7.4 Jørgen.....	14
7.5 Latifa.....	15
7.6 Alexandra.....	17
8. Konklusion og perspektivering	19
9. Bilag.....	20
9.1 Bilag 1 – Overblik over projekter i FL-enheden.....	20
9.2 Bilag 2 – Spørgeguide til kvalitative interviews.....	21
9.3 Bilag 3 – Spørgeramme / spørgeskema	22
10. Referencer.....	23

1. Indledning

Denne rapport præsenterer en komprimeret version af dimittendundersøgelsen, som er en undersøgelse af SOSU H's FL-enhed fra februar 2022 til september 2024. Undersøgelsen har haft til formål at få et indblik i dimittendernes egen oplevelse af de faktorer, der har motiveret dem til at gennemføre deres uddannelse på SOSU H, samt hvordan deres fagstolthed har udviklet sig i processen. Projektet er en del af FL-enhedens udviklingsprojekter og finansieret af Finanslovens ekstraordinære taxametertilskud i perioden 2021-2024.

2. Baggrund

SOSU-skolerne og parterne omkring vores uddannelser, har i en årrække undersøgt og forfulgt målsætningen om højere gennemførsel. Dette ofte ud fra tanken om at identificere problemer og løse dem, så eleverne kan fortsætte deres uddannelse. Ofte er årsagerne til frafald ikke simple eller forudsigelige.

Denne rapport sætter fokus på de faktorer, der har styrket elevernes tilknytning til deres uddannelse, ved at lade eleverne give et tilbageblik på deres vej til dygtige fagprofessionelle. Ved at fremhæve de gode eksempler håber vi at kunne inspirere til yderligere forbedringer og øget gennemførsel.

3. Formål

Denne undersøgelse har til formål at belyse de centrale faktorer, der har bidraget til, at elever på social- og sundhedsuddannelserne på SOSU H har gennemført deres uddannelse.

- 1) **Skiftet fra et mangelsyn til et resourcesyn:** Undersøgelsen har til formål at ændre perspektivet fra at fokusere på mangler og udfordringer hos eleverne til ressourcer og styrker, som eleverne besidder, der har direkte og indirekte betydning for, at eleverne gennemfører deres uddannelse. Dette skift skal bidrage til viden om, hvordan vi som uddannelsesinstitution kan støtte op om elevernes handlekraft ved at skabe rammer med mulighed for faglige mestringssucceser.
- 2) **Refleksion over elevernes oplevelser igennem uddannelsen:** Undersøgelsen søger at give et perspektiv på elevernes oplevelser gennem deres uddannelse med fokus på de positive faktorer, men også de udfordrende for at kunne forstå, hvordan eleverne har navigeret gennem deres uddannelsesrejse.
- 3) **Udviklingen af en stærk professionel fagidentitet og fagstolthed:** Undersøgelsen forsøger at belyse, hvilke faktorer der kan have bidraget til elevernes udvikling af fagidentitet og deres egen opfattelse af at være fagprofessionel.

4. Metode og evalueringsdesign

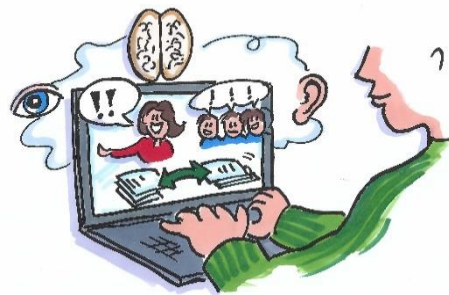
Informanterne i dimittendundersøgelsen er alle elever på sidste skoleperiode på SOSU H's social- og sundhedsuddannelser. Enkelte informanter var ved afholdelse af interviews færdiguddannet.

Informanterne har i første omgang henvendt sig frivilligt, via opslag på Itslearning og sociale medier. For at sikre en bred repræsentation blev informanterne efter den første periode udvalgt ud fra forskellige kriterier som alder, køn og etnicitet. Informanterne er anonymiseret, og deres navne er opfundet for at beskytte deres identitet.

For at sikre en omfattende og nuanceret evaluering af social- og sundhedselevs gennemførelse af deres uddannelse, anvender dimittendundersøgelsen en metodetriangulering. Denne tilgang kombinerer kvantitative og kvalitative data samt en systematisk litteraturgennemgang, for kontinuerligt at sikre validiteten og kvaliteten af undersøgelsens konklusioner.

Kvalitative og kvantitative data:

- 16 fokusgruppeinterviews a 6 elever
- Over 100 Individuelle interviews
- 600 besvarede spørgeskemaer
- 18 undervisere til kvalificering af elevprofiler
- 4 kontrol grupper med i alt 24 elever

Kvantitative data

Kvantitative data er indsamlet fra kilderne: uddannelsestatistik.dk, Studie+ og spørgeskemaer fra FL-enheden. Disse data har givet et bredt statistisk grundlag, som har muliggjort at identificere generelle tendenser og mønstre i elevernes uddannelsesforløb. Kvantitative data har været essentielle for at få et overblik over de overordnede resultater og for at kunne generalisere fundene. Vi fik 600 besvarelser på vores spørgeskemaer i dataindsamlingsperioden. Den kvantitative data har dannet fundamentet for de kvalitative interviews.

Kvalitative data

Kvalitative data er indsamlet gennem interviews udført af FL-enheden. Disse interviews har givet dybdegående indsigt i elevernes personlige oplevelser og perspektiver, som ikke blev belyst gennem kvantitative metoder alene.

Indledningsvis blev der afholdt 16 fokusgruppeinterviews á 6 elever. Spørgsmålene var nøje udvalgt for at sikre relevante diskussioner og forskellige perspektiver på forhåndsbestemte temaer fra formålsbeskrivelsen¹.

Efter gruppeinterviews blev de centrale fund afprøvet i solo-interviews med mere end 100 elever. Solo-interviewene var semistrukturerede interviews, der gav mulighed for uddybelse og samtidig var åbne for nye perspektiver².

Kodning af Kvalitative data

Kodning af kvalitative data er en essentiel proces, der strukturerer og analyserer store mængder informationer indsamlet gennem interviews og observationer. I dimittendundersøgelsen blev data fra interviews systematisk opdelt i mindre enheder og kodet for at gøre dem mere håndterbare og sammenlignelige. Denne kodningsproces involverede både teoridrevne og empiridrevne metoder.

Teorier anvendt til at guide kodningen:

- Teori om motivation: Ved anvendelse af Deci og Ryans selvbestemmelsesteori fokuserede kodningen på at identificere og kategorisere udsagn, der relaterer til forskellige motivationsfaktorer som behov for autonomi, kompetence og tilhørsforhold.
- Teori om fællesskaber: Etienne Wenger's teori om praksisfællesskaber, satte fokus på at identificere og kategorisere udsagn, der relaterer til fællesskabets dynamikker, læringsprocesser, identitetsdannelse og deltagelse.
- Teori om læring: Illeris's læringstrekanter giver perspektiv på at læring ikke kun handler om tilegnelse af viden men også om sociale relationer og udvikling af identitet.

¹ Se bilag 2: 9.2 Spørgeguide kvalitative interviews

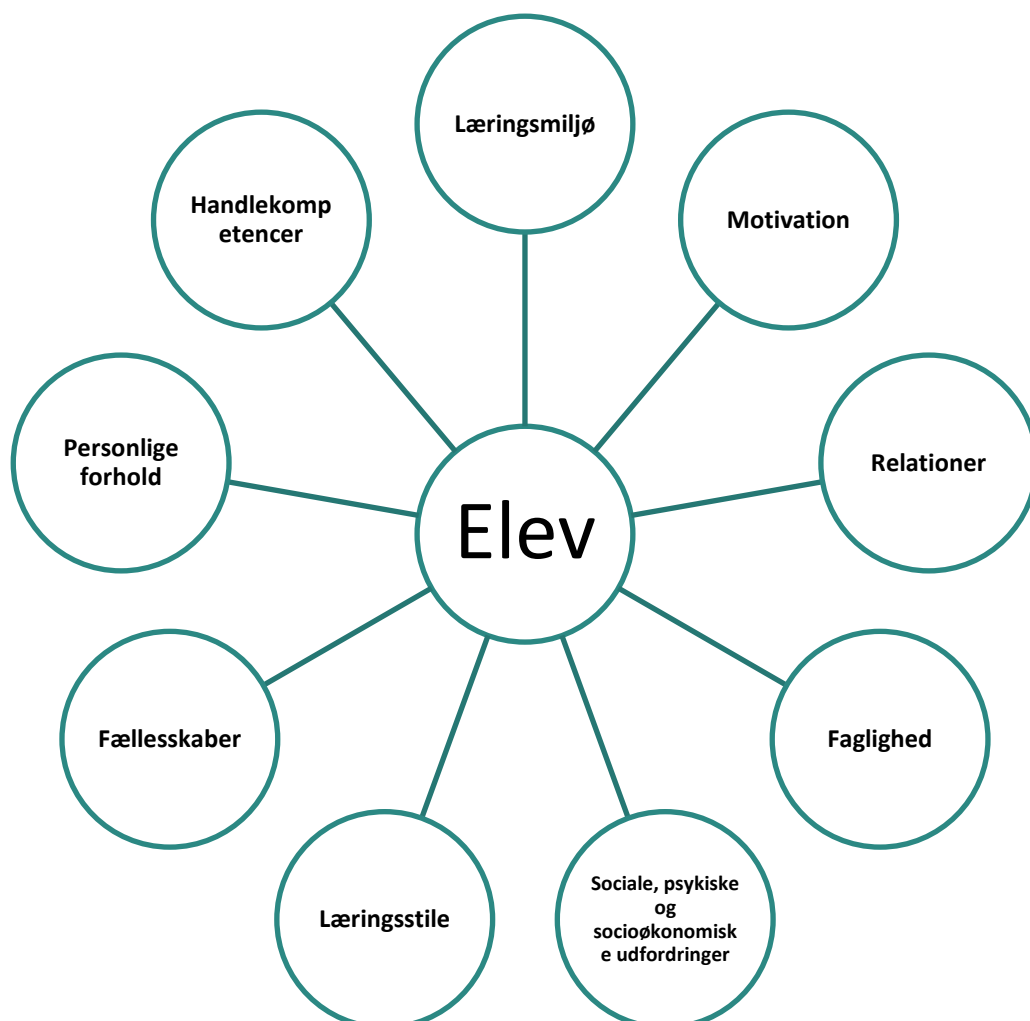
² Se bilag 2: 9.2 Spørgeguide kvalitative interviews

Den empiridrevne metode tillod nye temaer og mønstre at opstå direkte fra data. Kodningen indebar enkelte ord til hele sætninger der identificerede specifikke handlinger, begivenheder, strategier, betydninger, normer, symboler, relationer og betingelser hos eleverne.

Demografiske data som køn, alder og uddannelsesbaggrund hos de interviewede blev også integreret i kodningen. Disse oplysninger blev indledningsvis anvendt til gruppering af eleverne til at analysere, hvordan forskellige grupper oplever og fortolker deres uddannelsesforløb. For eksempel tillod kodningen en analyse af, om der er forskelle i oplevelser og udfordringer mellem yngre og ældre elever, eller mellem elever med forskellige uddannelsesbaggrunde.

For at sikre en struktureret og transparent analyse, anvendte vi kodetræer. Kodetræerne gav et visuelt overblik og systematisk organisering af de overordnede og underordnede koder, hvilket hjalp med at forstå kodningsvalgene og de temaer, der blev identificeret:

I vores undersøgelse blev følgende koder identificeret.

- Læringsmiljø: Aspekter som klasserummet og praksislab.
- Motivation: Indre og ydre motivationsfaktorer, herunder oplevelse af autonomi.
- Relationer: Interaktioner med undervisere, oplæringsvejledere og klassekammerater.
- Faglighed: Elevernes faglige og praktiske kompetencer samt faglige mestringssucceser.
- Sociale, psykiske og socioøkonomiske udfordringer: Udfordringer relateret til elevernes sociale liv, mentale sundhed og økonomiske situation.
- Læringsstile: Forskellige måder, hvorpå eleverne foretrækker at lære.
- Fællesskaber: Faglige, sociale og arbejdsfællesskaber.
- Personlige forhold: Forhold som om eleverne er enlige eller gift.
- Handlekompetencer: Elevernes evne til at handle og træffe beslutninger i forskellige situationer.

Som et resultat af kodningen blev seks forskellige elevtyper identificeret og kategoriseret. Læs om elevprofilerne i afsnit 7.

Litteraturgennemgang

Litteraturgennemgangen er udført løbende for at rammesætte, understøtte og kontekstualisere undersøgelsens fund. Ved at inddrage eksisterende forskning og viden har vi sikret, at vores undersøgelse er forankret i en bredere videnskabelig kontekst, for at styrke validiteten af vores resultater.

Validering

For at sikre pålideligheden og relevansen af vores data har det gennem hele processen været et mål at gennemføre en grundig valideringsproces. Vores undersøgelse anvender tre tilgange til validering: validering fra datakilder, validering fra undervisere og validering ved kontrolgrupper med elever.

Datakilderne inkluderer Uddannelsesstatistik.dk, interne datatræk og validering gennem litteratur gennemgang.

For at afprøve relevansen og validiteten af resultaterne blev underviserne præsenteret for resultaterne og diskuterede deres validitet i grupper. Denne proces fandt sted i maj-juni 2023 på Skelbækgade, Brøndby og Milnersvej med i alt 18 undervisere.

For at sikre relevansen af datasættende blev der under analyseperioden oprettet kontrolgrupper bestående af elever, der fik de samme spørgsmål som deltagerne i de oprindelige fokusgruppeinterviews. Formålet

var at teste og validere fundene i data samt sikre, at konklusionerne blev robuste og generaliserbare. Følgende kontrolgrupper blev foretaget:

- Kontrolgruppe 1: august 2023, med 6 elever
- Kontrolgruppe 2: januar 2024, med 6 elever
- Kontrolgruppe 3: september 2024, med 7 elever
- Kontrolgruppe 4: januar 2025, med 5 elever

5. Teoretisk grundlag

Disse teorier understøtter de centrale fund i undersøgelsen:

- Selvbestemmelsesteorien
- Teori om fællesskaber
- Teori om læring

Ifølge selvbestemmelsesteorien er samhørighed et centralt psykologisk behov, og stærke relationer til andre elever, undervisere og oplæringsvejledere kan derfor øge elevernes indre motivation og trivsel. Vi undersøger, hvordan disse relationer påvirker elevernes uddannelsesforløb, og identificerer de typer af relationer, der er mest støttende. Vi undersøger, hvordan elevernes selvopfattelse og mestring påvirker deres faglige trivsel. Ifølge selvbestemmelsesteorien er kompetence en afgørende faktor for indre motivation. Vi identificerer de faktorer, der bidrager til en positiv selvopfattelse og følelse af mestring, og hvordan disse faktorer kan styrkes yderligere.

Teorien om fællesskaber understreger vigtigheden af deltagelse i praksisfællesskaber for læring og identitetsdannelse. Faglige rollemodeller spiller en central rolle i elevernes uddannelse, da de understøtter og styrker elevernes faglige identitet og stolthed, hvilket er essentielt for deres motivation og engagement. I analysen undersøger vi, hvordan rollemodeller påvirker elevernes faglige identitet og deres motivation og engagement i uddannelsen.

Teorien om læring understreger vigtigheden af psykologisk tryghed for elevernes læringsproces. Deres oplevelse af tryghed påvirker i høj grad deres evne til at lære, og hyppige skift i uddannelsesforløbet kan forstyrre denne tryghed og dermed svække læringen. I analysen undersøger vi, hvordan psykologisk tryghed påvirker elevernes faglige, sociale og personlige udvikling.

6. Udvikling af elevprofiler

Elevprofilerne repræsenterer SOSU H's elever baseret på samlet data fra dimit-tendundersøgelsen i undersøgelsesperioden.

Elevprofilerne viser ikke hele dybden i undersøgelsen, men har til formål at give et nuanceret billede af SOSU H's elevgruppe i dataindsamlingsperioden og fungerer som et redskab til at forstå de forskellige motivationsfaktorer, behov og udfordrin-ger, som eleverne oplever. Profilerne er anonymiserede, og navnene er fiktive for at beskytte elevernes identitet.

7. Analyse / elevprofiler

Hvordan skal elevprofilerne læses?

I boksene beskrives gode råd til, hvordan de forskellige elevprofiler kan støttes i at opnå øget tilknytning til og fastholdes på deres uddannelse. Rådene er et sammendrag af de faktorer, som eleverne selv har peget på, som afgørende for, at de gennemfører deres uddannelse.

7.1 Louise

Profil:

- Er mellem 25 og 60 år.
- Har haft kortere ansættelser og/eller stået udenfor arbejdsmarkedet i længere perioder.
- Har børn og er i perioder alenemor.

Ressourcer:

- Fastholdes ved stærke fællesskaber, både fagligt og socialt.
- Får mere og mere selvtillid i takt med, at hendes fagidentitet opbygges.
- Opbygger stærke relationelle kompetencer i oplæringen.
- Gennemfører uddannelsen på grund af stærke relationer til undervisere og oplæringsvejledere, der giver hende luft og tager hensyn til privatlivet i perioder.
- Har brug for personlig støtte.

Udfordringer:

- Er enten udfordret socialt, socioøkonomisk eller psykisk.
- Har dårlige erfaringer med at gå i skole og trives derfor markant bedre i oplæringen end på skolen.
- Har behov for mestringssucceser både i skole og oplæring for at bevare motivationen.
- Oplever, at egen læring bliver forstyrret af mange unge og sprogligt udfordrede elever.

- Mangler kompetencer i forhold til professionel kommunikation og er ofte i det personlige rum.
- Har brug for støtte til udfordringer i privatlivet og tilpassede forløb.

Motivation, tilknytning og gennemførelse

Analysen peger på, at Louise har behov for støtte til at tro på sine egne evner og anerkende sine kompetencer til at handle. Derfor har hun også særligt behov for trykke læringsmiljøer både i skole og oplæring. Louise har behov for mestringssucceser, hvor hun oplever at have kompetencerne til at mestre teori og praktiske færdigheder. Dette betyder også, at Louise særligt har behov for konkret feedback og støtte fra faglige relationer, så hun bliver bevidst om egne styrker.

Deltagelse i fællesskaber har stor værdi for Louise og er en vigtig faktor i hendes oplevelse af tilknytning, da hun understreger vigtigheden af stærke relationer og deltagelse i praksisfællesskaber som en styrkelse af hendes faglige identitet og motivation. Da Louise tidligere har haft svært ved at blive i uddannelse eller job grundet enten psykiske, sociale eller socioøkonomiske udfordringer, har det været afgørende for hende at have relationer til undervisere og oplæringsvejledere, der har vist opmærksomhed og givet plads til fleksibilitet i forhold til fravær og mødetider. I fundene omkring Louise er det et gennemgående tema, at hun har været tæt på at afbryde sit uddannelsesforløb, men er blevet grebet ved fraværssamtaler med uddannelseskonsulenter på SOSU H eller oplæringsvejledere, der har haft forståelse for, at hun i perioder måtte arbejde aften og weekend for at kunne være hjemme i dagtimerne.

- Italesæt overfor Louise, at hun er i en læringsproces, og at det er ok at fejle.
- Arbejd aktivt med differentiering i undervisningen, så alle elever oplever, at deres læring tager udgangspunkt i nærmeste udviklingszone.
- Giv jævnligt feedback og støt Louise i at se egne mestringssucceser.
- Vær opmærksom på fravær og støt op om at Louise deltager aktivt i uddannelsesforløb og kommer hurtigt retur efter fravær.

7.2 Melissa

Profil

- 16-25 år.
- Har ingen praksiserfaring.
- Vil gerne arbejde med mennesker.
- Starter på SOSU H i enten 10. klasse eller på GF1.

Ressourcer:

- Oplever stor personlig udvikling i løbet af uddannelsen.
- Udvikler høj fagstolthed.
- Trives i grupper og fællesskaber.

Udfordringer:

- Fastholdes af sociale fællesskaber og mestringssucceser; frafaldstruet ved ekskludering.
- Svært ved at deltage i fagfællesskaber i oplæringen – føler sig afkoblet grundet alder.
- Utryk i oplæringen og vil helst være på skolen.
- Har brug for stærke relationer – bliver påvirket og frafaldstruet af skift af undervisere og oplæringsvejledere.
- Er ofte i det "personlige rum", da hun mangler professionelle kompetencer i starten af uddannelsen.
- Har brug for støtte til at forstå og indgå i arbejdspladskulturen i oplæringen.

Motivation, tilknytning og gennemførelse

Melissa har særligt behov for at opleve samhørighed med andre for at opleve motivation for læring. Hun peger på, at både sociale og faglige fællesskaber er afgørende for hendes oplevelse af tilknytning. Flere gange i undersøgelsen bliver det store savn efter sociale fællesskaber nævnt som noget, der udfordrer, når eleverne bliver fordelt ud på forskellige oplæringspladser. Melissa nævner ofte alder som en barriere for sociale fællesskaber i oplæringen og den utryghed, der ligger i ikke at vide, om hun stadig er en del af fællesskabet, når de alle er retur på skolen igen.

Teorien om fællesskaber understreger vigtigheden af deltagelse i praksisfællesskaber for læring og identitetsdannelse. Melissa oplever udfordringer med at finde vej ind i arbejdsfællesskaberne under oplæringen, hvilket skaber utryghed og hæmmer hendes læringsproces. Melissa peger på, at det at være alene i oplæringen og selv skulle finde vej i etablerede arbejdsfællesskaber, er langt sværere og mere utrygt end at starte på skolen sammen med andre. Manglende erfaring med at være på en arbejdsplads gør, at Melissa

har et ekstra stort behov for at blive støttet til at indgå i usagte, praktiske opgaver som at lave kaffe og tømme opvaskemaskine.

Den psykologiske tryghed har en afgørende betydning for læringsprocessen. Melissa beskriver lav psykologisk tryghed ved de mange skift af undervisere og oplæringsvejledere, hvilket hæmmer hendes læringsproces. Hun har behov for gennemgående relationer og peger selv på at der, hvor hun har oplevet størst tilknytning, har hun været støttet af trygge og genkendelige relationer. For Melissa er det særligt vigtigt med rollemodeller i både skole og oplæring som hun kan spejle sig i både fagligt men også aldersmæssigt.

- Brug kontaktlærerfunktionen til at skabe en tryk og tillidsfuld relation til Melissa:
- Vær opmærksom på at invitere Melissa ind i arbejdsfællesskabet og støt hende i at opleve et socialt og fagligt fællesskab i oplæringen.
- Italesæt, at det er ok at lave fejl og lære af dem.
- Udtryk verbalt, at hendes input også er fagligt valide i oplæringen.
- Tilbyd sociale aktiviteter i skoleperioder og i oplæring med andre klassekammerater.
- Vær opmærksom på at Melissa ikke har erhvervserfaring og usagte værddier og praktiske opgaver skal italesættes.

7.3 Mads

Profil:

- Er mellem 18 og 25 år.
- Kommer fra gymnasiet/sabbatår og har haft svært ved enten at komme ind på eller gennemføre en uddannelse på bachelor niveau.
- Vil bruge SOSU som springbræt til sygeplejerske, fysioterapeut, socialrådgiver og lignende.
- Har et stort netværk uden for SOSU H og søger derfor ikke fællesskaber på uddannelsen.

Ressourcer:

- Er fagligt dygtig og mangler ofte faglig udfordring.
- Stiller høje krav til egen læring og er pligtopfyldende i oplæringen.
- Fastholdes i faget ved specialisering.

Udfordringer:

- Har ofte højt fravær, da han når at lave opgaver på den halve tid og keder sig i skolen.
- Har svært ved selv at gå mere i dybden med fagstof og skal støtte til dette gennem differentiering.
- Har svært ved læreprocesser, der omhandler basal pleje og omsorg – søger mere specialiserede opgaver uden at have kompetencerne.
- Har svært ved at arbejde i grupper, da han er meget målorienteret og ikke har tålmodighed til processer.

Motivation, tilknytning og gennemførelse

Mads er udfordret af, at han ikke oplever samhørighed med det faglige fællesskab på skolen, da hans forventninger til fagligheden er højere end de faglige mål.. Derved oplever han jævnligt manglende motivation for sin uddannelse, da han føler, at hans kompetencer overstiger det faglige niveau. Han lærer ikke i sin nærmeste udviklingszone og mangler udfordringer. Dette betyder også at Mads ofte ikke er indstillet på gruppearbejde, da han finder opgaverne lette og har en oplevelse af at han skal løfte gruppen fagligt.

Deltagelse i praksisfællesskaber er vigtige for læring og identitetsdannelse. Mads påpeger, at han ofte oplever manglende faglige udfordringer i oplæringen. Dog er hans motivation steget markant i somatik- og psykiatrioplæringsperioderne, hvor han har haft mulighed for læring på et mere specialiseret niveau. Dette tyder på at Mads netop i disse oplæringsperioder bliver udfordret til nærmeste udviklingszone og får den faglige sparring han efterspørger. Mads peger på, at faglige rollemodeller også har en stor betydning for hans læring og efterspørger disse på skolen til at løfte hans faglige niveau og i visse oplæringsperioder.

En særlig opmærksomhed ved Mads er, at hans ønske om et højt fagligt niveau og specialisering, kan overskygge den vigtige basale omsorg og sygepleje, som er en essentiel del af sundhedspersonalets ansvar og kompetenceområde.

- Giv mulighed for at arbejde med specialisering.
- Tilbyd opgaver og projekter, der matcher hans høje faglige niveau og interesser.
- Hav fokus på at praktiske færdigheder og grundlæggende teori ikke bliver overset.
- Sæt Mads i gruppe med andre teoretisk dygtige elever.
- Introducer til forskellige metoder som anvendelse af reflektionscirklen til at støtte Mads i fordybelse.

7.4 Jørgen

Profil:

- Er mellem 30 og 60 år.
- Har en del praktisk erfaring enten som ufaglært eller SSH, der læser videre til SSA.

Ressourcer:

- Har stærke relationelle kompetencer.
- Fastholdes ved stærke fællesskaber, både fagligt og socialt i oplæringen.
- Brænder for faget og kan ikke forestille sig at lave andet.

Udfordringer:

- Har svært ved at modtage ny læring, der ikke passer til egen erfaring.
- Trives ikke på skolen – er fagligt udfordret og begrunder med egen oplevelse frem for teori.
- Føler sig mest hjemme i oplæringen, men er udfordret i rollen som elev.
- Oplever, at egen læring bliver forstyrret af mange unge og sprogligt udfordrede elever.
- Har brug for støtte til teoretisk læring og fagsprog.

Motivation, tilknytning og gennemførelse

Jørgen har særligt behov for støtte til at integrere ny læring med sin eksisterende erfaring. Jørgen har brug for at opleve, at hans praktiske erfaringer bliver anerkendt og integreret i den teoretiske læring. Dette kan øge hans motivation og tilknytning til uddannelsen, men han skal også udfordres, på at teori og lovgivning kan give nye perspektiver på hans erfaringsbaserede viden.

Jørgen trives bedst i oplæringen og i praksisfællesskaber, hvor han kan anvende sine praktiske kompetencer og opbygge relationer med kolleger.

- Anerkend Jørgens praktiske erfaringer og integrer dem i den teoretiske undervisning.
- Giv jævnligt feedback og støt Jørgen i at se egne mestringssucceser.
- Tilbyd ekstra støtte og ressourcer til teoretisk læring og fagsprog.
- Skab muligheder for, at Jørgen kan anvende sine praktiske kompetencer i teoretiske sammenhænge ved fx simulation og træning af praktiske færdigheder i praksislab.

7.5 Latifa

Profil:

- Kvinde i 30-40-årsalderen.
- Anden etnisk baggrund.
- Ingen eller udenlandsk arbejdserfaring.
- Lavt uddannelsesniveau.

Ressourcer:

- Stærke praktiske handlekompetencer – kommer fra omsorgskulturer.
- Meget motiveret for at gennemføre uddannelsen.
- Oplever empowerment i takt med udvikling af fagidentitet.
- Uddannelsen er et frirum.

Udfordringer:

- Udfordret på sprog.
- Skal lære at lære i det danske skolesystem.
- Dobbelt læringsforløb: uddannelse og sprog.
- Har brug for støtte til sproglige udfordringer – oplever sprogsam.
- Har brug for lidt elastik i forhold til mødetider, grundet aflevering af børn – hovedansvar for husholdningen.

Motivation, tilknytning og gennemførelse

Latifa har særligt behov for støtte til at integrere sprogudvikling med sin uddannelse. Hun er i et dobbeltlæringsforløb og har behov for, at læringsmiljøet har plads til den faglige del af uddannelsen, men også til den sproglige del. Latifa har brug for at opleve, at hendes sproglige udfordringer bliver anerkendt og støttet, men også, at hun oplever psykologisk tryghed og kan bruge sproget aktivt fremfor at føle sprogskam. Dette kan øge hendes motivation og tilknytning til uddannelsen.

Latifa har svært ved at finde ind i fællesskaber på skolen og i praktikken, da hun bruger meget energi på sproget, hvilket kan svække hendes motivation t. Hun peger på, at hun ofte søger mod andre elever, der er sprogligt udfordret for at kunne slappe af.

En opmærksomhed hos Latifa er, at hun ofte har hovedansvaret for husholdningen derhjemme og kan være under stort pres i perioder med syge børn og lange dage i oplæringen. Her peger hun selv på, at gode relationer til oplæringsvejledere, der har været fleksible og støttet hende til mere fleksible mødetider, har haft afgørende betydning for hendes trivsel og tilknytning til uddannelsen.

- Anvend sprogudviklende metoder i undervisningen:
 - Giv mulighed for forberedelse.
 - Giv sætningsstartere.
 - Støt Latifa til at være sprogligt aktive.
- Skab et læringsmiljø, hvor det er ok at fejle og lære af fejl.
- Tilbyd fleksibilitet i mødetider for at imødekomme hendes ansvar for husholdningen.
- Vær opmærksom på at hjælpe hende ind i fællesskaber.

7.6 Alexandra

Profil:

- Er +40 år.
- Har mange års arbejdserfaring.
- Kan være alt fra ufaglært til højtuddannet, men skifter branche ved at starte på SOSU H.
- Gruppen består af personer, der gerne vil have et arbejde, hvor de "gør en forskel", højtuddannede fra andre vestlige lande, ufaglærte eller faglærte fra brancher med høj arbejdsløshed.

Ressourcer:

- Har store forventninger til høj faglighed på uddannelsen.
- Stiller krav til undervisernes og oplæringsvejledernes viden og færdigheder.
- Stiller krav til arbejdsvilkår.
- Kender til rettigheder og siger fra.

Udfordringer:

- Oplever sig selv som ligestillet med undervisere.
- Vil gerne have mulighed for mere individuel læring fremfor gruppearbejde i skolen.
- Oplever sig selv som ligestillet med oplæringsvejledere og forventer at have kontrol over eget oplæringsforløb.
- Oplever skoleophold som teoretisk nemt og uddannelsen for lang.
- Oplever, at egen læring bliver forstyrret af gruppearbejde, mange unge og sprogligt udfordrede elever.

Motivation, tilknytning og gennemførelse

Alexandra har et stort behov for medbestemmelse og ønsker at være ligestillet i arbejdsfællesskabet for at opleve samhørighed. Alexandra kan derfor fastholdes ved at få plads til at være selvledende samt ved at få en plads i arbejdsfællesskabet som ligestillet med de ansatte og ikke øvrige elever. Det er en stærk motivationsfaktor for Alexandra at opleve at være en del af praksisfællesskabet, og at hendes erfaringer bliver anerkendt. Hun efterspørger klare mål og forventninger i oplæringen for at kunne føle sig udfordret og engageret.

Alexandra har brug for at blive inddraget og få mere medbestemmelse i sin egen læring under skoleperioderne, da dette kan øge hendes motivation og styrke hendes tilknytning til uddannelsen. Hun påpeger, at nogle opgaver er på et lavt fagligt niveau i forhold til hendes uddannelsesbaggrund, og hun ønsker mere praksis koblet på. Derfor efterspørger Alexandra stærke faglige rollemodeller, som hun kan spejle sig i under skoleperioden, samt mere simulation for bedre at kunne koble færdigheder til sin stærke teoretiske viden.

- Henvis eventuelt til en mentorrolle, hvor hun kan støtte andre på uddannelsen.
- Opstil klare mål i oplæringen med begrundelse i praktikmål.
- Inddrag hende i faglige møder i personalegruppen og brug hendes erfaring.
- Planlæg elevaktiverende undervisning.
- Modtag feedback på egen undervisning ved evaluering og trivselsmålinger.
- Støt hende i at omdanne hendes store teoretiske viden til praksisfaglighed.
- Støt op om selvledelse.

Opsamling elevprofiler

Elevprofilerne har i FL-enhedens periode givet værdifuld indsigt og været med til at kvalificere projekter og indsatser. Elevprofilerne har skærpet vores opmærksomhed på vores mangfoldige elevgruppe men samtidig også gjort os opmærksomme på at vi med få greb kan styrke elevernes tilknytning til SOSU H og gennemførelse af deres uddannelse³.

³ Se bilag 1: Overblik over projekter i FL-enheden

8. Konklusion og perspektivering

Rapporten har undersøgt elevernes faglige, sociale og personlige vej gennem uddannelsesforløbet og fremhævet flere centrale elementer, der efter elevernes synspunkt har været afgørende for deres tilknytning til deres uddannelse og gennemførelse af denne. Derudover har rapporten gennem introduktion af elevprofiler, givet et indblik i elevernes mangfoldighed og tydeliggjort, hvor der bør lægges særlig vægt på tilknytning for bestemte elevgrupper:

- **Stærke relationer:** Vedvarende relationer mellem elever og undervisere samt oplæringsvejledere skaber kontinuitet og støtte, som er essentiel for faglig og personlig udvikling. Men også relationer til borgere og patienter de har mødt på deres vej, som har givet mening til opgaven og faget. Eleverne bliver udfordret af de mange skift i løbet af uddannelsen, særligt, når disse skift betyder brud i relationer.
- **Tilknytning til fællesskaber:** Engagement og motivation styrkes gennem tilknytning til faglige og sociale fællesskaber, og fagidentiteten udvikles i mødet med praksis og faglige rollemodeller. Eleverne efterspørger flere faglige rollemodeller på skolen og muligheden for at blive støttet til mere praksisfaglighed.
- **Systematisk feedback:** Integreret og prioriteret feedback hjælper eleverne med at forstå deres styrker og svagheder samt forbedre deres præstationer. En stor andel elever efterspørger mere faglighed og mere differentiering. Gruppearbejde og mangfoldig elevgruppe udfordrer i skoleperioder.
- **Italesættelse af læringsprocessen:** Anerkendelse af læring som en proces med op- og nedture fremmer en robust tilgang til uddannelse.
- **Meningsfuldhed i arbejdet:** Oplevelsen af arbejdet, som meningsfuldt øger motivation samt lysten til læring.
- **Tryghed i læring:** Et trygt læringsmiljø er fundamentalt for trivsel og aktivt engagement.

Undersøgelsen har vist, hvad der har øget elevernes tilknytning til uddannelsen og haft betydning for deres gennemførelse. Ved fortsat at fokusere på ovenstående temaer kan SOSU H skabe et læringsmiljø, der fremmer både praksisfaglighed og dygtige fagprofessionelle der bliver i faget i mange år. er klar til fremtidens udfordringer.

9. Bilag

9.1 Bilag 1 – Overblik over projekter i FL-enheden

	Projekter	Elevtyper
Kompetenceudvikling undervisere	Danner: Vold i nære relationer.	Louise, Melissa og Latifa
	Kultur workshop	Latifa
	Sprogudviklende undervisning	Alle
	Temadage: Sprogudviklende metoder	Alle
Data og organisation	Dimittend undersøgelse	Alle
	Fra VUC til GF+	Latifa
	Indstillingsudvalg	Alle
	Leder og chef workshops	Alle
	EUX-fællesskaber	Melissa
	Events: Gf1 fest, julefest og sommerfest	Alle
	Afslutninger	Alle
	Kittelprojekt	Alle
	Studentpulse	Alle
	Studiezoner	Alle
Styrkede overgange	Sammenhængende uddannelsesforløb og styrket faglighed på SSA-uddannelsen i Helsingør	Alle
	Studentcenter	Alle
Styrkede faglige, personlige og sociale handlekompetencer	MIGSOSU	Latifa men til gavn for alle
	Rollemodelskorps	Melissa og Mads
	Faglige eftermiddage	Alle men særligt rettet mod Mads
	Fritidsjobindsats	Melissa og Mads
	Refleksion i grupper	Alle

9.2 Bilag 2 – Spørgeguide til kvalitative interviews

Baggrund:

1. Hvilken skoleafdeling har du gået på, på SOSUH? Hvilken uddannelse er du ved at afslutte/har afsluttet?
2. Hvorfor har du/I har valgt denne uddannelse?
3. Hvad synes du om din uddannelse? Hvordan har du oplevet din uddannelse/ uddannelsesforløb?

Læring:

4. Kan du komme med eksempler på oplevelser, hvor du lærte noget eller kunne koble teori og praktik?
5. Hvilke undervisningsformer har hjulpet dig mest i forbindelse med din uddannelse? Og hvorfor? (Hvis eleven vil have uddybet; læringsdialog, Individuel fordybelse/opgaver, Simulationstræning, Feedback, Gruppearbejde, Online undervisning, PBL/CL, oplæg fra lærerne, storyline, cases, vidensdeling/formidling, projektvejledning, andet)
6. Nævn 3 gode ting om skolen og 3 gode ting om praktikken (gerne nævn spørgsmålet flere gange)

Personligt/socialt:

7. Hvordan har du oplevet det sociale fællesskab?
8. Hvad har haft betydning for din motivation og gennemførsel af uddannelsen?

Afsluttende:

9. Hvis du skulle fortælle en kommende elev om din uddannelse, hvad vil du så fortælle?
10. Hvis du skulle fortælle en fremmed, hvad der har gjort dig til en dygtig SSA/SSH, hvad ville du så fortælle?

9.3 Bilag 3 – Spørgeramme / spørgeskema

1. Hvilken uddannelse går du på?
2. Hvad er din alder:
 - ☐ Under 25 år
 - ☐ 25 år eller ældre
 - ☐ Ønsker ikke at svare
3. Hvad har været det bedste ved din uddannelse?
4. Hvilke undervisningsformer har hjulpet dig mest i løbet af din uddannelse? Sæt gerne flere krydser
 - ☐ Læringsdialog
 - ☐ Simulation
 - ☐ Ordkort
 - ☐ Gruppearbejde
 - ☐ Online undervisning
 - ☐ PBL
 - ☐ Oplæg
5. Beskriv 3 forskellige kompetencer, som du har udviklet eller forbedret i dine oplæringsperioder
 - ☐
 - ☐
 - ☐
6. Beskriv 3 forskellige kompetencer, som du har udviklet eller forbedret i dine skoleperioder
 - ☐
 - ☐
 - ☐
7. Hvis du skulle fortælle en kommende elev på SOSU H om din uddannelse, hvad vil du så fremhæve som noget positivt?
 - ☐
 - ☐
 - ☐
8. Hvis du skulle fortælle en fremmed, hvad der har gjort netop dig til en dygtig SSA/SSH, hvad ville du så fortælle?

10. Referencer

Bøger:

Grams Davy, S., & Ågård, D. (2017). Relationskapacitet som forudsætning for Capacity Building. I H. K. Krogstrup (red.), *Samskabelse og Capacity Building i den offentlige Sektor* (s. 125-147). Hans Reitzels Forlag

Self-determination theory, Deci, E.L & Ryan, R.M 2000

Praksisfællesskaber, Etienne Wenger 2004.

Læring, Knus Illeris 2015

Hjemmesider:

Metodeguiden: <https://metodeguiden.au.dk/>

Faglig stolthed og fællesskab er erhvervsuddannelsernes kronjuveler: <https://dpu.au.dk/asterisk/faglig-stolthed-og-faellesskab-er-erhvervsuddannelsernes-kronjuveler>

Lyst til læring. Motivation, engagement og fastholdelse på EUD. Dansk Center for undervisningsmiljø senest besøgt den 16.04.2024 <https://dcum.dk/materialer/lyst-til-laering/>

Fælles didaktisk pædagogisk grundlag tilgået maj 2025 <https://sosuh.dk/media/efilrpmd/sosu-hs-faelles-paedagogiske-og-didaktiske-grundlag-juli-2024.pdf>